

Handläggare

Camilla Nguyen
0152-290 52

Socialnämnden

Riktlinje för handläggning och schabloner inom hemtjänst i Strängnäs kommun

Förslag till beslut

Socialnämnden beslutar att

1. anta Riktlinje för handläggning och schabloner inom hemtjänst i Strängnäs kommun daterade den 2023-10-24 att börja gälla från och med 2024-01-01
2. från och med den 2024-01-01 upphäva Riktlinje för hemtjänst i Strängnäs kommun, dnr SN/2021:350-003

Beskrivning av ärendet

Socialnämnden har ett kvalitetsledningssystem som syftar till att ge en organisatorisk struktur för att på ett systematiskt och fortlöpande sätt utveckla och kvalitetssäkra socialkontorets verksamheter. Arbetet med det utgår från våra huvudprocesser och övergripande styrdokument och lagar. Att utgå från processer i stället för funktioner är en framgångsfaktor när ett ledningssystem byggs upp. Kvalitetsledningssystemet bidrar till att tydliggöra olika roller, ansvar och funktioner.

De dokument som ska finnas i ledningssystemet ska ha en vägledande karaktär, vilket innebär en förflyttning från detaljerade riktlinjer och rutiner. Agerandet i mötet med den enskilde brukaren kan inte och bör inte standardiseras.

Denna riktlinje beskriver hur socialnämnden inom ramen för sitt uppdrag enligt kommunallagen och socialtjänstlagen (SoL) verkar för att enskilda kommuninvånare med hjälpbehov ska få möjligheter att leva och bo självständigt under trygga förhållande och uppnå en skälig levnadsnivå.

Ändamålet med riktlinjen är att skapa ett enhetligt synsätt vid bedömningar av rätten till bistånd enligt 4 kap. 1 § Socialtjänstlagen (SoL).

Syftet med riktlinjerna är att i huvudsak:

- Fungera som socialnämndens styrdokument för handläggare och ska tillämpas vid biståndsbedömning och handläggning enligt Socialtjänstlagen (SoL) inom verksamhetsområdet äldreomsorg.
- Bidra till mer enhetliga bedömningsgrunder för att garantera likställighet och rättssäkerhet.

- Skapa tydlighet och samsyn i arbetet som rör socialtjänstens myndighetsutövning gällande riktlinjens målgrupp
- Skapa tydlighet och samsyn i arbetet som rör socialtjänstens utförande och verkställighet av insatser gällande riktlinjens målgrupp.

Kommunens riktlinjer är en vägledning och innebär inte någon inskränkning i den enskildes möjlighet att få sitt ärende individuellt prövat. Varje ansökan ska utredas och varje beslut ska baseras på den enskildes behov. En ansökan kan inte avvisas med motiveringen att riktlinjerna inte innehåller det sökta biståndet. Socialnämnden i Strängnäs kommun har ansvaret för biståndsbedömningen, såväl för utredning som för utförande av insatserna. Kommunens yttersta ansvar omfattar däremot inte de insatser som ligger inom andra huvudmäns ansvarsområden.

Schablontider inom hemtjänst är ett stöd och riktning för vad socialnämnden anses vara skälig tidsåtgång för hemtjänstens insatser. Varje hemtjänstbeslut och insatser är individuella och planeras och utförs i mötet med den enskilde brukaren och kan inte samt bör inte standardiseras.

Ekonomiska konsekvenser för kommunen

En rättssäker handläggning samt stöd i utförande av insatser hos den enskilde minimerar risken för felaktiga beslut och brister i utförande av hemtjänstinsatserna. Detta i sin tur leder till kostnadseffektiv handläggning och verkställighet av hemtjänsten.

Övriga konsekvenser

Beslutet medför inga övriga konsekvenser.

Barnkonsekvenser

Barnrättsperspektivet beaktas som brukligt utifrån gällande förordning och med stöd av Socialstyrelsens handbok samt rättspraxis.

Uppföljning

Riktlinjen revideras vid behov och minst en gång om året.

Beslutsunderlag

Styrdokument, Riktlinje för handläggning och schablontider inom hemtjänst i Strängnäs kommun, 2023-10-24.

Beslutet skickas till

-

Marjo Savelius
Socialchef

Camilla Nguyen
Utvecklare/Controller

Beslutad:	2023-11-22 § xxx
Myndighet:	Strängnäs
Diarienummer:	SN/2023:223 - 700
Ersätter:	SN/2021:350-003 som beslutades på Strängnäs s sammanträde 2021-10-27
Gäller för:	Socialkontoret, Myndighet och utförare av hemtjänst
Gäller fr.o.m.:	2024-01-01
Gäller t o m:	Tillsvidare
Dokumentansvarig:	Socialchef
Uppföljning:	Vid behov

Riktlinje för handläggning inom hemtjänst i Strängnäs kommun

Innehållsförteckning

1.	Inledning.....	3
1.1	Syfte	3
2.	Målgrupp.....	4
3.	Lagstiftning.....	4
3.1	Förvaltningslagen	4
3.2	Legala företrädare - Ombud.....	4
3.2.1	Ställföreträdarskap.....	5
3.2.2	Framtidsfullmakt.....	5
3.2.3	God man.....	5
3.2.4	Förvaltare.....	6
3.2.5	Ombud	6
3.3	Offentlighets- och sekretesslagen (OSL).....	6
	Sekretessbrytande bestämmelser	7
3.3.1	Misstanke om begånget brott.....	7
3.3.2	Delgivning.....	8
3.4	Barnkonventionen.....	8
3.5	Socialtjänstlagen (SoL).....	8
3.5.1	Fast omsorgskontakt	9
3.5.2	Bistånds insatser	9
3.5.3	Skälig levnadsnivå.....	10
3.5.5	Våld i nära relationer	11
3.5.6	Stöd till närstående.....	11
3.5.7	Kvarboendeprincipen	11
3.6	Närståendes ansvar.....	12
3.6.1	Makar/partnerskap	12
3.6.2	Sambor	12
3.6.3	Annan huvudman.....	13

4. Biståndshandläggning	13
4.1 Underlag för beslut.....	13
4.2 Beslut	14
4.3 Uppföljning	14
4.4 Prövning av pågående insatser	15
4.5 Delegation	15
5. Utredning	15
6. Hemtjänst	16
6.1 Personlig omvårdnad	16
6.1.1 Kroppsvård.....	17
6.1.2 Toalettbestyr	17
6.1.3 På- och avklädning	17
6.1.4Förflyttningar inomhus.....	17
6.1.5 Måltider och Måltidsstöd.....	17
6.1.8 Egenvård.....	18
6.1.9 Social samvaro/aktivitet	18
6.2 Serviceinsatser	19
6.2.1 Städning.....	19
6.2.2 Tvätt/klädvård.....	20
6.2.3 Hushållssysslor.....	20
6.2.4 Skaffa varor och tjänster	20
6.2.5 Trygghetsskapande insatser	21
6.2.6 Trygghetslarm	21
6. Övriga insatser	22
6.1 Stöd till närstående.....	22
6.2 Avlösning i hemmet.....	22
6.3 Dagverksamhet för personer med demensdiagnos	22
6.4 Ledsagning	23
7. Korttidsvistelse/växelvård	23
7.1 Korttidsvistelse.....	23
7.2 Växelvård	24
8. Boende form i Strängnäs	25
8.1 Särskilt boende	25
8.2 Parboende/medboende.....	26
8.2.1 Hälso- och sjukvårdsinsatser.....	27
8.2.2 Vid ändrade förhållanden.....	27
9. Samverkan.....	28
10. Samordnad individuell plan (SIP)	28
11. Ej verkställda beslut.....	28
12.Uppföljning av riktlinje.....	28
13.Bilaga 1 Schablontider för hemtjänstinsatser	29

1. Inledning

Riktlinjer ska säkerställa rättssäkerhet och likabehandling när det gäller utredning, bedömning och insatser som ska erbjudas. Riktlinjen ska fungera som en vägledning och ge stöd i det praktiska arbetet samt hjälp med att tolka lagstiftning i individuella behovsbedömningar. I takt med utveckling av rättspraxis, behöver beslut om stödinsatser regelbundet ses över. Även utveckling av nya insatser och behandlingsmetoder eller samhällsförändringar kan leda till ändrade krav på nämndens verksamhet. Kommunens riktlinjer är en vägledning och innebär inte någon inskränkning i den enskildes möjlighet att få sitt ärende individuellt prövat. Varje ansökan ska utredas och varje beslut ska baseras på den enskildes behov. En ansökan kan inte avvisas med motiveringen att riktlinjerna inte innehåller det sökta biståndet. Socialnämnden i Strängnäs kommun har ansvaret för biståndsbedömningen, såväl för utredning som för utförande av insatserna. Kommunens yttersta ansvar omfattar däremot inte de insatser som ligger inom andra huvudmäns ansvarsområden.

I Strängnäs kommun finns det en socialnämnd, om socialnämnd förekommer i text eller i citerad lagtext med mera avses för Strängnäs del socialnämnden.

Dessa riktlinjer omfattar biståndsbedömning och handläggning enligt Socialtjänstlagen (SoL) inom verksamhetsområdet äldreomsorg.

Riktlinjerna beskriver hur socialnämnden inom ramen för sitt uppdrag enligt SoL verkar för att människor med hjälpbehov ska få möjlighet att leva och bo självständigt under trygga förhållanden och ha en aktiv och meningsfull tillvaro i gemenskap med andra.

Riktlinjerna är en vägledning – i varje ärende skall det ske en individuell behovsprövning. Alla beslut skall prövas mot gällande lagar, förordningar, rättspraxis, förarbeten till lagstiftning eller bindande föreskrifter från Socialstyrelsen.

Rätt till hemtjänst föreligger så länge kommunens totala kostnad för hemtjänsten är rimlig i förhållanden till kostnaden för ett erbjudet särskilt boende.

Insatserna skall planeras i nära samverkan med den enskilde och om så önskas med närstående/legal företrädare och/eller övrigt nätverk. Så långt möjligt och utifrån vars och ens förutsättningar skall insatserna stödja möjligheterna till ett självständigt och värdigt liv.

1.1 Syfte

Syftet med riktlinjen är att i huvudsak:

- fungera som socialnämndens styrdokument för handläggare och ska tillämpas vid biståndsbedömning och handläggning enligt Socialtjänstlagen (SoL) inom verksamhetsområdet äldreomsorg
- bidra till mer enhetliga bedömningsgrunder för att garantera likställighet och rättssäkerhet
- skapa tydlighet och samsyn i arbetet som rör socialtjänstens myndighetsutövning gällande riktlinjens målgrupp

- skapa tydlighet och samsyn i arbetet som rör socialtjänstens utförande och verkställighet av insatser gällande riktlinjens målgrupp

2. Målgrupp

Målgrupp för denna riktlinjen är vuxna från 18 år. Riktlinjen avser insatser enligt socialtjänstlagen (SoL) som utförs i ordinärt boende.

3. Lagstiftning

Kommunens arbete med biståndsbedömning regleras i socialtjänstlagen. Följande lagar är av stor betydelse för socialtjänstens arbete med biståndsbedömning:

- Förvaltningslagen (2017:900)
- Offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) OFSL
- Barnkonventionen (2018:1197)
- Socialtjänstlagen (2001:253) SoL

3.1 Förvaltningslagen

Förvaltningslagen (Förvaltningslag 2017:900) reglerar hur ärenden som rör enskilda skall handläggas av myndigheten. Handläggning där enskild är part skall handläggas så enkelt, snabbt och kostnadseffektivt som möjligt utan att rättssäkerheten eftersätts. Myndigheten skall vid handläggningen beakta möjligheten att själv hämta in upplysningar och yttranden från andra myndigheter vid behov. Ett lättbegripligt språk ska eftersträvas. I förvaltningslagen definieras inte begreppet part. Det som nämns är den enskilde som är part eller en sökande, klagande eller annan part. I praxis tolkas detta som att en sökande som får ett avslag då blir en klagande. Detta innebär att endast den person som själv vill ansöka om bistånd från myndighetsenheten är, i juridisk mening, part i ärendet. Det är därmed endast denna person som kan ansöka, överklaga samt som har rätt att ta del av uppgifter i ärendet, såvida legal företrädare inte finns.

3.2 Legala företrädare - Ombud

Anhöriga har ingen laglig rätt att företräda den enskilde om de inte är den sökandes formella ombud (fullmakt) eller legala företrädare (god man eller förvaltare). Om den enskilde saknar förmåga att på egen hand ta ställning kan god man eller förvaltare ansöka om insatsen för den enskilde. Dessa är att betrakta som legala företrädare. Den enskilde har rätt att anlita ett ombud vid sina kontakter med myndigheter. Dessa kan vara den enskildes anhörige, närstående eller någon annan person. I de fall ett ombud inte är den enskildes legala företrädare bör en formell fullmakt undertecknas. Inom vård och omsorg kan det dock i särskilda fall vara nödvändigt att en muntlig fullmakt mottages. En muntligt mottagen fullmakt ska alltid dokumenteras. I 17 kap. föräldrabalken finns bestämmelser om anhörigbehörighet. De innebär att en anhörig är behöriga att vidta vissa rättshandlingar med anknytning till den enskildes dagliga livsföring om det är uppenbart att hen

på grund av sjukdom, psykisk störning, försvagat hälsotillstånd eller något liknande förhållande inte längre har förmåga att ha hand om sina ekonomiska angelägenheter. Anhörigbehörigheten kan dock inte användas för personer som aldrig haft någon förmåga eller som mist denna innan hen fyllde 18 år.

3.2.1 Ställföreträdarskap

Den som inte kan företräda sig själv eller behöver stöd i att företräda sig själv i kontakten med socialnämnden kan göra detta med hjälp av en företrädare. Det finns olika former och nivåer av ställföreträdarskap:

3.2.2 Framtidsfullmakt

Framtidsfullmakt är en ny form av ställföreträdarskap för vuxna som trädde i kraft 1 juli 2017. En framtidsfullmakt ger enskilda en möjlighet att genom fullmakt utse någon som kan ha hand om deras angelägenheter om de själva skulle bli besluts oförmögna till följd av varaktig sjukdom, psykisk störning, försvagat hälsotillstånd eller liknande förhållande och i huvudsak inte längre har förmåga att ha hand om de angelägenheter som fullmakten avser. En framtidsfullmakt ska vara skriftlig och bevittnad av två personer. Det ska gälla samma villkor för och rekommendationer till fullmaktsvittnen som för testamentsvittnen. Av fullmakten ska det framgå att det är fråga om en framtidsfullmakt, vilka angelägenheter som fullmakten avser och vad som i övrigt ska gälla. I en framtidsfullmakt ska en eller flera fysiska personer anges som fullmaktshavare. Vid tillfälligt förhinder eller vid behov av hjälp i en särskilt angiven fråga får fullmaktshavaren överlåta sin behörighet till någon annan. En fullmakt som ges vid tillfälligt förhinder ska dock endast få avse rätt att utföra ordinära rättshandlingar med anknytning till den enskildes dagliga livsföring. En framtidsfullmakt som uppfyller formkraven träder i kraft när fullmaktsgivaren inte längre har förmåga att ha hand om de angelägenheter som omfattas av fullmakten. Bedömningen av ikraftträdandet ska göras av fullmaktshavaren. Fullmaktshavaren ska kunna få en rättslig prövning av om framtidsfullmakten har trätt i kraft. Om godmanskap eller förvaltarskap anordnas på de områden som en framtidsfullmakt avser, ska fullmakten förlora sin verkan i motsvarande utsträckning.

3.2.3 God man

God man kan förordnas för en myndig person (huvudmannen) som på grund av sjukdom, psykisk funktionsnedsättning, försvagat hälsotillstånd eller liknande förhållanden behöver hjälp med att bevaka sin rätt, förvalta sin egendom eller sörja för sin person. Det är tingsrätten som beslutar om att den enskilde ska ha god man och vad som ska ingå i den gode mannens uppdrag. En person som har god man behåller sin rättshandlingsförmåga. Den gode mannen får bara företräda den enskilde inom ramen för sitt förordnande och om den gode mannen har den enskildes samtycke till att företa något. Den enskilde kan säga upp godmanskapet när som helst. Godmanskap är avgiftsbelagt.

3.2.4 Förvaltare

Förvaltare kan förordnas för en myndig person (huvudmannen) som på grund av sjukdom, psykisk störning, försvagat hälsotillstånd eller liknande förhållanden är ur stånd att vårda sig eller sin egendom. Förvaltarskap får inte anordnas om det är tillräckligt med godmanskap eller hjälp i någon annan mindre ingripande form. Det är tingsrätten som beslutar om att den enskilde ska ha förvaltare och vad som ska ingå i förvaltarens uppdrag. Den enskilde förlorar genom förvaltarskapet stor del av sin rättshandlingsförmåga. Förvaltarskap är avgiftsbelagt.

3.2.5 Ombud

Den som behöver hjälp med att föra sin talan i ett ärende hos en myndighet kan anlita ombud eller biträde. Ombudet företräder helt eller delvis sin uppdragsgivare t.ex. vid kommunikering och närvaro vid sammanträden. Omfattningen av uppdraget ska framgå av en fullmakt. Åtgärder som ombudet vidtar enligt fullmakt är bindande för uppdragsgivaren. Socialnämnden skall enligt 5 kap. p. 1-2 Socialtjänstförordningen anmäla till överförmyndaren:

- om den finner att god man eller förvaltare enligt föräldrabalken bör förordnas för någon samt
- att någon inte längre behöver ha god man eller förvaltare

Kommer det till socialnämndens kännedom att en person är i behov av god man eller förvaltare ska detta anmälas till Överförmyndarnämnden. Nämnden är skyldiga att anmäla behovet av god man och förvaltare, inget samtycke krävs. Biståndshandläggare och omvårdnadspersonal kan bistå den enskilde med att ansöka om god man hos Överförmyndaren.

3.3 Offentlighets- och sekretesslagen (OSL)

1 § Denna lag innehåller bestämmelser om myndigheters och vissa andra organs handläggning vid registrering, utlämnande och övrig hantering av allmänna handlingar.

För alla anställda inom socialtjänsten gäller sekretess, vilket regleras i 26 kap. offentlighets- och sekretesslagen (OSL). Sekretess gäller inom socialtjänsten för uppgifter om en enskilds personliga förhållanden, om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att den enskilde eller någon närstående till denne lider men (26 kap. 1 § OSL). Det betyder att man måste vara övertygad om att den enskilde eller någon närstående till denne inte lider men, såsom kränkningar av den personliga integriteten eller andras missaktning, av att uppgiften lämnas ut. Sekretess gäller dock inte för beslut om omhändertagande av en enskild eller för beslut om vård utan samtycke såsom omhändertagande och vård enligt LVM och LVU (26 kap. 7 § OSL).

Sekretess gäller både gentemot enskild och gentemot andra myndigheter. Sekretess gäller även mellan olika verksamhetsgrenar inom en myndighet när

de är att betrakta som självständiga i förhållande till varandra (8 kap. 1 och 2 §§ OSL). Socialtjänsten räknas som en verksamhetsgren. Inom verksamhetsgrenen kan tjänstepersoner samråda med kollegor när det behövs för att kunna fullgöra de uppgifter som åligger tjänsten. En sekretessgräns gäller i förhållande till alla som är utanför men normalt inte till den som uppgiften handlar om. Sekretessreglerade uppgifter får bara lämnas över gränsen om en sekretessbrytande bestämmelse eller men- prövningen tillåter det.

Sekretessbrytande bestämmelser

Nödvändig vård, behandling eller annat stöd enligt 26 kap. 9 § OSL hindrar inte sekretessen enligt 1 § att uppgift om en enskild eller någon närstående till denne lämnas från en myndighet inom socialtjänsten till en annan sådan myndighet eller till en myndighet inom hälso- och sjukvården, om det behövs för att ge den enskilde nödvändig vård, behandling eller annat stöd och denne:

1. inte har fyllt arton år,
2. fortgående missbrukar alkohol, narkotika eller flyktiga lösningsmedel, eller
3. vårdas med stöd av lagen (1991:1128) om psykiatrisk tvångsvård (LPT) eller lagen (1991:1129) om rättspsykiatrisk vård (LRV).

Detsamma gäller uppgift om en gravid person eller någon närstående till denne, om uppgiften behöver lämnas för en nödvändig insats till skydd för det väntade barnet.

3.3.1 Misstanke om begånget brott

Enligt 10 kap. 23 och 24 §§ OSL hindrar inte sekretess att en uppgift som angår misstanke om ett begånget brott lämnas till en Åklagarmyndighet, Polismyndigheten, Säkerhetspolisen eller någon annan myndighet som har till uppgift att ingripa mot brottet om fängelse är föreskrivet för brottet och detta kan antas föranleda någon annan påföljd än böter. Detta gäller om misstanken angår:

1. brott för vilket det inte är föreskrivet lindrigare straff än fängelse i ett år,
2. försök till brott för vilket det inte är föreskrivet lindrigare straff än fängelse i två år, eller
3. försök till brott för vilket det inte är föreskrivet lindrigare straff än fängelse i ett år, om gärningen innefattat försök till överföring av sådan allmänfarlig sjukdom som avses i 1 kap. 3 § smittskyddslagen (2004:168).

Brotten som avses är bland annat mord, dråp, grov misshandel, våldtäkt, olaga frihetsberövande, människorov och människohandel.

3.3.2 Delgivning

Enligt 10 kap. 26 § OSL hindrar inte sekretess att uppgift om en enskilds adress, telefonnummer och arbetsplats eller uppgift i form av foto av en enskild lämnas till en myndighet, om uppgiften behövs där för delgivning enligt delgivningslagen (2010:1932) eller för bistånd med sådan delgivning.

3.4 Barnkonventionen

Barnkonventionen som lag trädde i kraft den 1 januari 2020. Beslutet innebär ett förtydligande av att domstolar och rättstillämpare ska beakta de rättigheter som följer av barnkonventionen.

Barnets rättigheter ska beaktas vid avvägningar och bedömningar som görs i beslutsprocesser i mål och ärenden som rör barn. Barnkonventionen bidrar till att synliggöra barnets rättigheter. Det är ett sätt att skapa en grund för ett mer barnrättsbaserat synsätt i all offentlig verksamhet.

3.5 Socialtjänstlagen (SoL)

Socialtjänstlagen är en ramlag som till stora delar är utformad som en rättighetslagstiftning för den enskilde. Den som uppfyller vissa kriterier har rätt till bistånd. Av denna rättighet för den enskilde följer en skyldighet för kommunen att leva upp till lagens krav. Kommunens skyldigheter frångår dock inte den enskilde hans eller hennes eget ansvar att klara sin försörjning och livsföring i övrigt. Begreppet livsföring i övrigt sammanfattar en lång rad olika behov av hjälp och stöd, service, behandling, vård och omsorg. Behoven ska tillgodoses med lämpliga insatser utifrån den enskildes situation. Innehållet i insatserna eller typer av insatser är därför inte preciserade i lagen.

- Alla insatser som ges med stöd av Socialtjänstlagen ska bygga på den enskildes självbestämmande och integritet.
- Den som inte själv kan tillgodose sina behov eller få dem tillgodosedda på annat sätt har rätt till bistånd för sin försörjning eller för sin livsföring i övrigt.
- Alla äldre människor ska ges möjlighet att leva och bo självständigt under trygga och värdiga förhållanden och när detta inte längre är möjligt ska den enskilde ges möjlighet till ett bra boende med det stöd och den hjälp som han eller hon behöver.
- En aktiv och meningsfull tillvaro i gemenskap med andra ska också möjliggöras; De personer som vårdar en närstående som är långvarigt sjuk eller äldre ska också erbjudas hjälp och stöd för att underlätta hans eller hennes situation.

Socialtjänstlagens 4 kap. 1 § reglerar rätten till bistånd. Där uttrycks att den person som inte själv kan tillgodose sina behov eller som kan få dem tillgodosedda på annat sätt har rätt till bistånd för sin livsföring. Biståndet skall tillförsäkra den enskilde en skälig levnadsnivå och utformas så att det stödjer den enskildes möjlighet att leva ett självständigt liv.

Alla ansökningar om bistånd (för att nå upp till skälig levnadsnivå) ska prövas enligt Socialtjänstlagen 4 kap.1 §. Beslut om bistånd enligt Socialtjänstlagen 4 kap. 1 § kan enligt Socialtjänstlagen 16 kap. 3 § överklagas hos allmän förvaltningsdomstol.

Vid alla ansökningar ska det utredas om behovet kan eller ska tillgodoses på annat sätt. Enligt 3 kap 3 § Socialtjänstlagen skall insatserna vara av god kvalitet, vilket förutsätter:

- Att tjänsten ska vara likvärdig oavsett var den enskilde bor och vem som utför omvårdnadsinsatserna, kommunala eller privata utförare.
- Att personalen skall ha lämplig utbildning och erfarenhet.
- Att utförande av insatser ska utgå från den enskildes behov och önskemål.
- Att alla ska bemötas med individuellt anpassade insatser efter sina behov och förutsättningar, oavsett kön etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder, sexuell läggning, könsöverskridande identitet eller uttryck och ålder.

3.5.1 Fast omsorgskontakt

Den enskilde som beviljas hemtjänst har en lagstadgad rättighet till en fast omsorgskontakt. Utförare av hemtjänst ska erbjudas fast omsorgskontakt, som ska vara en utsedd person, och utbildad undersköterska. Varje brukare ska ha en omsorgskontakt som också regelbundet utför insatserna hos brukaren.

Omsorgskontakten ska ha ett extra ansvar för samordning av brukarens insatser. Utföraren ska säkerställa att brukaren får information om vem som är omsorgskontakt och om att brukaren har möjlighet att byta person som är omsorgskontakt om önskemål finns.

3.5.2 Bistånds insatser

Rätten till bistånd innebär både en lagstadgad rättighet för den enskilde att ansöka om biståndsinsatser och att få rättsligt prövat om kommunen handlat rätt eller fel om t.ex. en biståndsansökan har avslagits men den enskilde själv tycker sig ha behov av de sökta insatserna. Kommunen har en lagstadgad skyldighet att ge dem som behöver det stöd och hjälp i hemmet och annan lättåtkomlig service. I lagen anges inte i detalj vilka stöd- eller serviceinsatser kommunen ska tillhandahålla eller hur insatserna ska organiseras. Lagen öppnar därför ett utrymme för kommunerna att själva avgöra vilka biståndsinsatser som ges och ett utrymme för diskussion med den enskilde kring vilka insatser som kan vara de lämpliga i varje enskilt fall. Biståndshandläggare ska därför lyssna på den enskilde för att kunna sätta samman de insatser som bäst svarar mot dennes specifika behov och önskemål. Insatserna ska utformas så att de stärker den enskildes möjlighet

att leva ett självständigt liv. Rätten till bistånd får därför inte utgå från en statisk syn på den enskildes förmåga och situation utan ska vara framåtblickande.

3.5.3 Skälig levnadsnivå

Det bistånd som beviljas enligt socialtjänstlagen ska tillförsäkra den enskilde personen en skälig levnadsnivå. Skälig levnadsnivå ger uttryck för vissa minimikrav vad gäller kvaliteten på den beviljade insatsen, det ger dock inte den enskilde någon obegränsad frihet att välja tjänster oberoende av kostnad. Vad som är skälig levnadsnivå måste bestämmas utifrån de särskilda omständigheterna i varje enskilt fall, det vill säga den enskildes individuella behov. Vad som kan anses innefattas i begreppet skälig levnadsnivå definieras även fortlöpande i prejudicerande domar.

Begreppet livsföring i övrigt sammanfattar en lång rad olika behov av hjälp och stöd, service, behandling, vård och omsorg. Behoven ska tillgodoses med lämpliga insatser utifrån den enskildes situation. Innehållet i insatserna eller typer av insatser är därför inte preciserade i lagen. Det handlar i bred mening om vad den enskilde ska behöva för att få vardagen att fungera men också om upplevelsen av trygghet, det bemötande man får eller möjligheterna att få vara med och påverka sin tillvaro.

En utgångspunkt för bedömningen av vad som är skäligt ska alltid vara den enskildes rätt till ett värdigt och så långt som möjligt självständigt liv, trots det underläge som inträder då den enskilde blir i behov av stöd i sin vardag. En nyckel till vilka insatser som kan komma i fråga är inte bara fysiska eller psykiska behov utan också den enskildes vardag innan behovet uppstått. Att behov av stöd uppstår ska inte få hindra att den enskilde också får stöd att fortsätta leva som tidigare i de delar av vardagen där funktionerna är intakta nog för att tillåta det. Biståndet ska därmed så långt möjligt se till:

- Att den enskilde ges förutsättningar att behålla sina vanor och fortsätta utveckla sina intressen även om det fysiska eller psykiska tillståndet kräver en del praktiska insatser för att klara det.
- Att den enskilde ges förutsättningar och får hjälp att även fortsatt vara aktiv. Upprätthålla sociala kontakter, träffa andra människor, få tillgodose kulturella och andliga behov, uppleva nöjen, kunna följa och diskutera samhällsutvecklingen m.m.
- Att den enskilde kan komma ut, får tillgång till naturupplevelser och får möjlighet att uppleva årstidsväxlingar.

3.5.4 Äldre personer

I socialtjänstlagens 5 kapitel 4–5 §§ finns bestämmelser för särskilda grupper: Socialnämnden ska verka för att äldre personer ges möjlighet att leva och bo självständigt under trygga förhållanden. Särskilda boendeformer skall inrättas för personer som är i behov av särskilt stöd.

De ska även få möjlighet till en aktiv och meningsfull tillvaro i gemenskap med andra.

3.5.5 Våld i nära relationer

I socialtjänstlagens 5 kap. finns särskilda bestämmelser för vissa grupper, bland annat brottsoffer. Enligt 5 kap. 11 § SoL har socialnämnden ett ansvar för att verka för att den som utsatts för brott och dennes närstående får stöd och hjälp. Vid behov av skyddat boende eller andra riktade insatser ska samverka ske med Utredningsenheten Barn och vuxna.

3.5.6 Stöd till närstående

Enligt socialtjänstlagens 5 kap.10 § ska socialnämnden erbjuda stöd till personer som vårdar eller stödjer närstående som är långvarigt sjuk, äldre eller har en funktionsnedsättning. Med anhörigstöd avses de insatser som fysiskt, psykiskt och socialt underlättar den anhöriges situation.

3.5.7 Kvarboendeprincipen

Socialstyrelsen skriver 2007 i ”Trappan mellan kvarboende och flytt”, att den så kallade kvarboendeprincipen har varit den officiella policyn i decennier. Kvarboendeprincipen beskrivs av Socialstyrelsen som möjligheten att kunna bo kvar i den egna bostaden så länge som möjligt.

Vidare skriver Socialstyrelsen att samhällets insatser för att underlätta kvarboende framför allt handlar om att ge hjälp i hemmet genom hemtjänst och hemsjukvård och att underlätta vardagen genom bostadsanpassning och individuellt anpassade hjälpmedel.

Kommunen har det yttersta ansvaret för att den som vistas i kommunen får det stöd och den hjälp han/hon behöver (2 a kap. 2 § SoL). Omfattning av biståndet beror på omständigheterna i det enskilda fallet, såsom vistelsetidens längd och typen av problem. Kommunens yttersta ansvar tar inte över eller minskar det ansvar som andra huvudmän har. Undantag från vistelsekommunens ansvar regleras i 2 a kap. 3 § SoL (flyttning till ny kommun) och i 2 a kap. 4 § SoL (placeringskommunens samt folkbokföringskommunens ansvar).

Bosättningskommunen har ansvar för stöd- och hjälpinsatser oavsett om den enskilde vistas i bosättningskommunen eller tillfälligt i en annan kommun. Vistelsekommunen kan då i vissa fall bli skyldig att bistå med utredning och verkställighet av en insats. Vidare regleras ett sammanhållet ansvar för insatser, enligt SoL, till en person som genom ett beslut av kommunen vistas i en annan kommun.

Grundprincipen om vistelsekommunens yttersta ansvar för stöd och hjälp enligt SoL i akuta situationer kvarstår. Om man är skriven och stadigvarande bosatt i en annan kommun än Strängnäs och önskar tillfällig hemtjänst vid t ex. semestervistelse är det i normalfallen hemkommunen som ska besluta och bekosta insatsen.

Enligt 2 kap. 3 § SoL har en person som är bosatt i en annan kommun rätt att i vissa fall få sin ansökan prövad i vistelsekommunen och därmed behandlas som om han/hon vore bosatt i kommunen. Detta gäller under förutsättning att den sökande har för avsikt att flytta till Strängnäs och att han/hon på grund av ålderdom, varaktiga funktionshinder eller allvarlig sjukdom inte kan

flytta om vård- och omsorgsinsatser inte kan garanteras. Hemkommunen är skyldig att vid behov bistå med den utredning som inflyttnings-kommunen kan behöva för att pröva ansökan.

Kommunens yttersta ansvar tar inte över eller minskar det ansvar som andra huvudmän har. Undantag från vistelsekommunens ansvar regleras i 2 kap. 2 § och i 16 kap. 2 § SoL.

3.6 Närståendes ansvar

3.6.1 Makar/partnerskap

Enligt äktenskapsbalkens 1 kapitel 2 § skall makar gemensamt vårda sitt hem. Av fjärde paragrafen står att läsa att makar skall fördela sysslor mellan sig och att makar har ett gemensamt ansvar för hushållet (Äktenskapsbalken 1987:230). Detta innebär att hjälp med hushållssysslor inte beviljas då endast den ene i ett parförhållande har nedsatt förmåga. Detta innebär att om makar bedöms i behov av bistånd för sitt hushåll ska båda beviljas insatser efter två separata utredningar. Makar har dock inget ansvar för att hjälpa varandra med personlig omvårdnad.

Detta innefattar bl.a. hjälp med på/avklädning, dusch, morgon/kvällshygien samt toalettbesök.

3.6.2 Sambor

Att leva som sambor kan likställas med makar. Sambolagen (2003:376) uttrycker att "när det i en lag eller annan författning talas om sambor eller personer som bor tillsammans under äktenskapsliknande förhållanden eller används liknande uttryck, avses därmed sambor enligt första stycket", det vill säga "två personer som stadigvarande bor tillsammans i ett parförhållande och har gemensamt hushåll". I det fall den ena parten inte kan medverka fullt ut i hushållssysslor, hänvisas parterna att omfördela aktiviteter och omsorg mellan sig. Det kan också medföra att parterna får göra olika saker för att tillgodose hushållssysslorna i det gemensamma hemmet.

Gemensamt hushåll

Vuxna personer som lever i hushållsgemenskap ger varandra viss praktisk hjälp (inom familjen). Mer omfattande omsorgsbehov kan däremot inte anses ligga inom ramen för vad man normalt bistår varandra med inom familjen. Denna bedömning gäller oavsett om det handlar om makar, partnerskap eller sambor eller när det finns hemmavarande barn över 18 år. Några särskilda skäl att göra avsteg från denna bedömning förekommer normalt inte. I biståndsbedömningen ska handläggaren beakta om det finns hushållsgemenskap. Detta begrepp reglerar närstående makar/sambos ömsesidiga skyldighet att bidra till familjens underhåll. Med hushållsgemenskap menas att två eller flera personer stadigvarande bor i samma bostad. Till familjens underhåll räknas vad som krävs för den gemensamma hushållningen. Den gemensamma hushållningen innefattar de sysslor som normalt utförs i ett hem såsom städning, matlagning, tvätt, inköp

m.m. Däremot anses inte mera omfattande omvårdnadsinsatser ligga inom vad man normalt bistår varandra med inom en familj. I ett hem där ena maken på grund av sjukdom eller funktionsnedsättning inte kan utföra vissa sysslor får det ankomma på den andra maken att utföra dem.

3.6.3 Annan huvudman

Kan den enskilde få sitt behov tillgodosett av annan huvudman finns ingen rätt till bistånd från Strängnäs. Annan huvudman kan vara regionen, Försäkringskassan, andra socialnämnder etc. Socialnämnden har alltid ett ansvar att vidta åtgärder i avvaktan på att ansvarig huvudman kan ge den enskilde stöd. Detta följer av kommunens yttersta ansvar. Kommunens yttersta ansvar fråntar inte andra myndigheters ansvar att hantera sina ärenden skyndsamt.

4. Biståndshandläggning

I Strängnäs kommun är det biståndshandläggare som tar emot den enskildes ansökan, utreder och bedömer personens behov, upprättar och sätter tillsammans med den enskilde mål för insatsen samt beslutar om insatser med stöd av socialtjänstlagen. Handläggaren dokumenterar också utredning och beslut i enlighet med socialtjänstlagens och förvaltningslagens bestämmelser och lämnar sedan beställningen av insatsen till aktuell utförare. Handläggaren delger utredning/beslut skriftligt till den sökande och legal företrädare. Handläggaren svarar också för kontinuerlig uppföljning och omprövning av biståndsbeslutet. Vid akuta, tillfälliga händelser kan utföraren under en begränsad tid - upp till två veckor - genomföra insatser utan biståndsbeslut. I dessa fall skall snarast kontakt tas med biståndshandläggare.

Strängnäs kommun tillämpar det nationella arbetssättet Individens behov i Centrum (IBIC) vid handläggning av ett ärende. IBIC är ett arbetssätt som används för att beskriva resurser, behov och mål för den enskilde som är i behov av stöd. Det är ett behovsinriktat, systematisk och strukturerat arbetssätt för att bedöma behov utifrån socialtjänstlagen.

Begreppen som används i riktlinje utgår från internationell klassifikation av funktionstillstånd, funktionshinder och hälsa (ICF) och är en av WHO:s huvudklassifikationer och erbjuder en struktur och ett standardiserat språk.

4.1 Underlag för beslut

Behovsbedömningar ska bygga på en helhetssyn av den sökandes situation, möjligheter och behov. Vid bedömningen ska de fysiska, psykiska, sociala och andliga behoven uppmärksammas och beaktas. Bedömningen ska vara objektiv och noggrann. Vid utredningen ska biståndshandläggaren ställa följande frågor:

- Kan den sökande själv tillgodosä sina behov?

- Kan den sökande få sina behov tillgodosedda på annat sätt?
- Behöver behovet tillgodoses för att den sökande ska tillförsäkras en skälig levnadsnivå?

Ansökan kan beviljas eller avslås, den kan även avslås delvis s.k. delavslag. Den enskilde ska alltid informeras om rätten att överklaga oavsett om avslags eller bifallsbeslut. I den utredning som är underlag för beslut skall - beroende på ansökans art - t ex. följande områden beaktas:

- Hur och var bor den enskilde?
- Boendestandard?
- Familj, anhöriga?
- Socialt nätverk?
- Svårigheter, möjligheter?
- Aktuellt hälsotillstånd?
- Vilken service finns i omgivningen?
- Vilken livsstil har sökanden, intressen?
- Vad kan han/hon klara på egen hand?
- Vad behöver han/hon hjälp med?
- Sökandens syn på behoven?
- Vilka är behoven?
- Vilka av behoven kan andra huvudmän tillgodose?
- Vad kan tillgodoses av någon annan funktion/leverantör?

4.2 Beslut

Biståndshandläggare fattar beslut enligt fastställd delegationsordning. Utredningen leder fram till ett beslut om bifall eller avslag av sökt insats. Vid verkställighet av beslut om beviljad insats beaktas önskemålen, och uppfylls i den grad som är möjligt. Biståndsenheten lämnar till hemtjänstutförarna som avgör hur beslutet ska verkställas.

4.3 Uppföljning

Uppföljning av beviljade insatser skall ske minst en gång/år eller om den enskilde begär det. Den enskilde ska:

- Uppnå skälig levnadsnivå
- Få de insatser de beviljats
- Vara nöjda med de insatser de fått
- Känna sig trygga med de insatser de fått och att målen för insatsen är uppfyllda
- Uppleva att insatserna bidrar till att vardagen är hanterlig och meningsfull.

4.4 Prövning av pågående insatser

Vid omprövning prövas behovet på nytt och handlägningsförfarandet är detsamma som vid ett nytt ärende d.v.s. efter det att den enskilde framställt

sin ansökan gör biståndshandläggaren en ny bedömning av behovet och fattar därefter ett nytt beslut.

Omprövning kan initieras av biståndshandläggarna, omvårdnadspersonal samt brukare vid ett förändrats behov.

4.5 Delegation

Beslut fattas av biståndshandläggare enligt gällande delegationsordning fastställd av socialnämnden. Nämnden ska avgöra i vilken utsträckning beslutanderätt ska delegeras och utifrån om:

- Ärendet bedöms vara av principiell karaktär
- Beslutet medför ett ovanligt stort ekonomiskt åtagande

5. Utredning

En utredning grundar sig på den enskildes ansökan. Biståndshandläggaren ska utan dröjsmål inleda utredning enligt 11 kap. 1 § SoL som genom ansökan eller på annat sätt har framkommit till kännedom och som kan föranleda någon åtgärd och insatser från socialnämnden.

Nämnden har som mål att slutföra utredningen inom 3 månader.

Utredning får ej inledas mot den enskildes vilja.

Grund för utredning kan också vara en kallelse till vårdplanering eller till ett uppföljningsmöte. Andra omständigheter som biståndsenheten på annat sätt fått kännedom om kan också föranleda en utredning som exempelvis en ororosanmälan inkommer till socialnämnden.

Den enskildes situation ska utredas i enlighet med de krav som fastställts i lagar och föreskrifter. Den sökandes behov ska utredas och beskrivas i utredningen. Biståndshandläggarna tar hänsyn till den enskildes behov, andra omständigheter som till exempel ekonomiska faktorer eller tekniska svårigheter att genomföra insatsen kan vara relevant för bedömningen av behovet.

Handläggningen i sin helhet ska bygga på den enskildes rätt till självbestämmande och integritet. Om kompletterande uppgifter måste inhämtas från till exempel sjukvård eller annan ska den enskildes samtycke, eller om detta inte är möjligt den legale ställföreträdarens samtycke, först inhämtas. Den enskilde har rätt att ta del av allt det utredningsmaterial som tillförts ett ärende (10 § FL).

6. Hemtjänst

Hemtjänstinsatser skall ge den enskilde möjligheten att bo kvar i sitt hem och samtidigt tillförsäkras en skälig levnadsnivå. Hemtjänst kan ges i form av personlig omvårdnad och/eller serviceinsatser. Utgångspunkten skall alltid vara den enskildes integritet och självbestämmande.

- Personlig omvårdnad - syftar till insatser som är direkt riktade till den enskilde för att tillgodose dennes grundläggande behov. Det handlar om praktiska insatser som t ex. förflyttning eller personlig hygien såväl som psykologiska och sociala insatser.
- Serviceinsatser syftar till praktisk hjälp med hushållets skötsel.

Behov av hemtjänst föreligger om den enskilde:

- Är i behov av tillfällig eller kontinuerlig hjälp i den dagliga livsföringen och behovet inte kan tillgodoses på annat sätt

Behovet är tillgodosett om den enskilde:

- Själv kan utföra insats
- Har annan i hushållet eller i sin omgivning som utför det åt honom/henne
- Får behovet tillgodosett genom alternativa insatser
- Har rätt till insats genom annan huvudman
- Genom hjälpmedel ökar sin funktionsförmåga så att behovet blir tillgodosett

6.1 Personlig omvårdnad

Med personlig omvårdnad menas insatser som är direkt riktade till den enskilde för att tillgodose dennes grundläggande behov. Personlig omvårdnad beviljas till enskilda som har svårigheter att själva klara aktiviteten genom t ex. nedsatt rörelseförmåga. Det kan även handla om situationer där psykisk funktionsnedsättning eller demenssjukdom försvagar den egna initiativförmågan. Insatserna omfattar bl.a.

- Toalettbestyr
- Kroppsvård
- På - och avklädning
- Förflyttningar
- Stöd vid måltider
- Personlig omvårdnad nattetid
- Egenvård
- Social samvaro
- Promenad/ Utevistelse
- Avlösning i hemmet
- Trygghetsskapande insatser

6.1.1 Kroppsvård

Den enskilde behöver stöd eller hjälp med sin kroppsvård. Behoven kan inte tillgodoses på annat sätt.

I kroppsvård ingår hjälp med hårvård, nagelvård (avser ej rulla papiljotter och

manikyr), insmörjning med mjukgörande kräm, rakning, munvård och helavtvättning. Hjälps med dusch/bad beviljas efter behov. I insatsen ingår upptorkning och iordningställande av badrum/hygien- utrymmen. Frekvensen av insatsen dusch styrs i hög grad av de individuella behoven. Brukaren planerar antalet besök tillsammans med hemtjänsten.

6.1.2 Toalettbestyr

Den enskilde behöver stöd eller hjälp med toalettbestyr. Behoven kan inte tillgodoses på annat sätt.

Insatsen avser dagligt behov av toalettbesök, hjälp med nedre hygien i anslutning till toalettbesöket, hjälp med kateter och tömma stomi samt byta inkontinensskydd, hantering, rengöring och tömning av fristående toalettstol.

6.1.3 På- och avklädning

Den enskilde behöver hjälp med på/avklädning. Behovet kan inte tillgodoses på annat sätt. Insatsen avser dagligt stöd vid på- och avklädning, helt eller delvis.

6.1.4 Förflyttningar inomhus

Den enskilde behöver hjälp då han/hon helt eller delvis saknar förmåga att förflytta sig på egen hand. Behovet kan inte tillgodoses på annat sätt.

I insatsen ingår alla förflyttningar den enskilde behöver göra men inte klarar på egen hand. I insatsen ingår även tillsyn och stöd vid förflyttningar på grund av hög fallrisk samt stöd/hjälp att använda hjälpmedel.

6.1.5 Måltider och Måltidsstöd

Den enskilde behöver stöd och hjälp att tillreda och eller inta måltider. Behovet kan inte tillgodoses på annat sätt.

Stöd ges i samband med frukost, huvudmål, mellanmål och kvällsmål/nattmål. Hjälpen avser stöd före, under och efter aktuella måltider. Insatsen kan innefatta iordningsställande av enklare måltid och uppvärmning av mat. Exempel på stöd vid matsituation är hjälp att inta mat, sällskap under hela eller del av måltiden för att stimulera lusten att äta.

6.1.6 Matdistribution

Behovet av mat tillgodoses som huvudregel genom insatsen skaffa varor och tjänster. Insatsen matdistribution kan beviljas när behovet inte kan tillgodoses på annat sätt. Matdistribution gäller leverans av färdiglagad mat. All annan måltidshjälp är hemtjänst.

- Bistånd för matdistribution beviljas endast om särskilda skäl föreligger, till exempel risk för undernäring orsakad av demenssjukdom eller svår fysisk ohälsa. Vid dessa fall kan läkarintyg begäras in av handläggaren för att styrka behovet.

6.1.7 Personlig omvårdnad nattetid

Personlig omvårdnad beviljas till enskilda som har svårigheter att själva klara aktiviteten under natten på grund t ex. nedsatt rörelseförmåga. Personlig omvårdnad nattetid avser kroppsvård, lägesändringar, byte av inkontinensskydd och toalettbestyr samt trygghetsskapande insatser t ex. digital tillsyn. I undantagsfall kan natten behöva stötta med morgon/kvällsrutiner.

6.1.8 Egenvård

Den enskilde behöver hjälp med hälso- och sjukvårdsinsatser som ryms inom vad som räknas som egenvård. Som egenvård räknas de uppgifter som ansvarig läkare normalt lämnar till patient eller anhörig att sköta om. Uppgifter som förutsätter mer omfattande instruktion och handledd träning av ansvarig läkare eller sjuksköterska är att hänföra till sjukvård oavsett vem som utför uppgiften.

Det är legitimerad personal som bedömer, beslutar och följer upp om den enskildes behov är egenvård eller delegerad läkemedelshantering. Handläggare beslutar om det föreligger rätt till bistånd om att få hjälp med egenvården. Ett korrekt ifyllt egenvårdsintyg behöver lämnas in av den enskilde för att insatsen ska kunna beviljas. Omvårdnadspersonal kan bistå med till exempel ögondroppar eller på- och avtagning av stödstrumpor på samma sätt som man bistår med andra sysslor som den enskilde inte klarar att utföra.

Den enskilde ska själv kunna ge instruktioner om när, vad och hur uppgiften ska utföras.

6.1.9 Social samvaro/aktivitet

Den enskilde kan p.g.a. funktionsnedsättning eller ensamhet och isolering inte själv tillgodose sitt behov av samvaro och social kontakt. Behovet kan inte tillgodoses på annat sätt.

Promenad och utevistelse

Den enskilde kan p.g.a. funktionsnedsättning inte själv tillgodose sitt behov av promenad och utevistelse. Behovet kan inte tillgodoses på annat sätt.

Promenader beviljas då den enskilde saknar förmåga att gå ut på egen hand. I samband med promenad/utevistelse kan brukaren skaffa lättare varor och utföra enkla/snabba ärenden utan behov av assisteras från personal. Utevistelse kan även innebära vistelse på balkong/altan/trädgård. Insatsen beviljas i normalfallet en till två gånger per vecka. Om insatsen ”social samvaro” beviljats, ska det tas med i bedömning av frekvenssättningen. Biståndshandläggaren skall informera om möjlighet till insatser genom frivilligorganisationer. Om målet för insatsen huvudsakligen är att motverka isolering hos den enskilde kan insatsen bytas ut mot annan form av samvaro.

Insatsen förutsätter en utredning av den enskildes livssituation, intressen och nätverk. I första hand skall prövas vilka alternativa sätt det kan finnas att möta behovet.

Det kan t ex. handla om:

- Mobilisering av den enskildes egna sociala nätverk
- Andra beviljade insatser
- Tekniska hjälpmedel

6.2 Serviceinsatser

Insatserna omfattar bl.a.

- Städning
- Tvätt och klädvård
- Hushållssysslor
- Skaffa varor och tjänster

6.2.1 Städning

Då den enskilde har en betydande psykisk- eller fysisk funktionsnedsättning eller demenssjukdom och därför är i behov av stöd eller hjälp för att uppnå en skälig standard i bostaden gällande städning. Den enskilde ska i den mån det är möjligt delta i olika städmoment. Den enskilde har inte möjlighet att tillgodose behovet på annat sätt.

Bistånd beviljas för städning var tredje vecka om inte särskilda behov finns. I vissa fall kan läkarintyg krävas för att styrka medicinska skäl. Det kan handla om hälsoskäl som t ex astma eller KOL. Städningen omfattar 2 rum och kök (sovrums, kök, rum för samvaro/vardagsrum, hygienutrymmen/toalett/badrum samt hall). I vissa fall kan rengöring av hjälpmedel ingå i insatsen. För sammanboende kan städning av två sovrums beviljas förutsatt att även den andre parten är beviljad insatsen städ. Städningen omfattar normalt damning/avtorkning, dammsugning och våttorkning av golv. Funktionell städutrustning tillhandahålls av den enskilde. Finns behov av saneringsstädning får den enskilde själv stå för kostnaden eller ansöka om ekonomiskt bistånd.

När städning är den enda insatsen den enskilde ansöker bör en helhetssyn kring hur övriga serviceinsatser tillgodoses, tas med i bedömningen. Städning beviljas inte då den enskilde lever i hushållsgemenskap med annan vuxen som kan utföra städningen. I hemtjänstens uppdrag ingår inte arbete i trädgård, högtidspyntning, putsning av silver, kristallkronor, och dylikt, städning av källare, fönsterputsning, vindsutrymmen och andra utrymmen som den enskilde sällan eller aldrig utnyttjar, snöskottning eller städning som föranleds av annan hemmavarande vuxen. Vid behov av fönsterputsning, storstädning eller sanering hänvisas till städfirma.

6.2.2 Tvätt/klädvård

Den enskilde behöver stöd eller hjälp med tvätt och viss klädvård. Behovet kan inte tillgodoses på annat sätt.

Insatsen omfattar maskintvätt av gångkläder samt sänglinne och handdukar. För- och efterarbete till exempel lägga in tvätten i skåp ingår. Även strykning av enstaka plagg så som skjortor och finkläder ingår. Den enskilde tillhandahåller tvätt- och sköljmedel. Bistånd beviljas i normalfallet varannan vecka men kan variera utifrån speciella behov. Förhållanden som kan medge tätare insatser är t.ex. att den enskilde har ett större behov av insatsen på grund av inkontinens, stora sår, motorik- eller synproblem som medför spill, fläckar eller liknande.

Tvätt- och torkmöjligheter ska finnas i angränsning till bostaden. Tvättning av mattor och större gardinuppsättningar utförs inte. Insatsen innefattar inte mangling.

6.2.3 Hushållssysslor

Den enskilde är i behov av stöd och hjälp med hushållssysslor såsom diskning, bäddning, avtorkning, blomvattning och sophantering samt vara behjälplig med att ta in posten. Behovet kan inte tillgodoses på annat sätt.

Utförs i normalfallen i samband med övriga insatser.

Skötsel av husdjur ingår inte. Om den enskilde inte kan tillgodose ansvaret för sitt husdjur har hen ansvar för att hitta en annan lösning.

Personalen hos brukare upptäcker missförhållanden, vanvård, uppvisat symptom för sjukdom eller skada som berör brukarens husdjur ska rapportera till sin arbetsgivare enligt Lex Maja. Offentlighets- och sekretesslagen, 10 kap. § 20 a gör det möjligt för hälso- och sjukvårdspersonal och socialtjänsten att lämna vidare uppgifter om djurskyddsproblem till den berörda kontrollmyndigheten.

6.2.4 Skaffa varor och tjänster

Den enskilde behöver stöd eller hjälp med att få dagligvaror till sin bostad eller enklare ärende uträttade och behovet kan inte tillgodoses på annat sätt.

Inköp av dagligvaror som mat och hushållsartiklar samt apoteksärenden etc. sker i första hand i form av digitala inköp. Beställning av matvaror/varor utförs med hjälp av medarbetare. Hjälp med uppackning av varor sker i samband med leverans. I insatsen inköp ingår hjälp med att skriva inköpslista, beställa hem varor via internet, när så behövs.

Kan behovet tillgodoses genom att den enskilde själv kan ansvara för hemkörning/beställning av varor beviljas inte insatsen. I första hand bör god man eller närstående utföra post och bankärenden. Hantering av kontanter

hos utföraren skall så långt möjligt undvikas. Alternativ till kontantbetalning kan t.ex. vara betalservice, autogiro samt internetbank. Bistånd till bank/postärenden beviljas därför endast i enstaka undantagsfall.

6.2.5 Trygghetsskapande insatser

Den enskilde är i behov av regelbunden kontakt eller tillsyn i någon form för att öka känslan av trygghet och säkerhet. Det kan exempelvis handla om att säkerställa tryggheten på natten.

Insatsen kan utföras genom digital tillsyn, trygghetsringning och eventuellt besök av personal. Hur insatsen genomförs avgörs mellan den enskilde och utförare. Behoven kan inte tillgodoses på annat sätt. I första hand beslutas digital tillsyn nattetid när så bedöms lämpligt.

Om behovet av trygghet och säkerhet kan tillgodoses på annat sätt, till exempel genom trygghetslarm, föreligger inte rätt till insatsen.

6.2.6 Trygghetslarm

För att känna trygghet och säkerhet i den egna bostaden behöver den enskilde kunna påkalla hjälp under dygnets alla timmar.

Behov föreligger om den enskilde har funktionshinder som försvårar att påkalla hjälp vid akuta situationer, känner oro, upplever otrygghet i livssituationen och har fallrisk. Personer över 65 år har rätt att få trygghetslarm om så önskas.

Trygghetslarm är en trygghetsskapande insats som brukaren får under förutsättning att den enskilde eller närstående har förmåga att hantera larmet och kan tillgodogöra sig de instruktioner som hör till larmhanteringen.

Trygghetslarm ersätter inte hemtjänst och planerade punktinsatser.

6.2.6 Hemtjänst omfattar inte

Hemtjänstens insatser utförs i Strängnäs kommun och nämndens upphandlade leverantörer.

Hemtjänsten omfattar inte:

- Vedhuggning, snöskottning, trädgårdsskötsel, bära ved
- Bära vatten
- Tömning av latrin (gäller inte hantering av fristående toalettstol)
- Återvinning av avfall
- Skötsel av husdjur
- Grövre städning, till exempel knäskura, sanering och hantera stora mattor (större än 1 x 1 m)
- Tvätt av mattor eller tunga överkast
- Flyttstädning, flytta möbler, städning av källare och vind
- Putsa koppar och silver samt rengöra kristallkronor
- Vädring av kläder, handtvätt och mangling
- Skjuts i utförarens bil, personalens privata bil eller i brukarens bil
- Klättring på stege

- Strykning av sängkläder
- Byte av glödlampor
- Byte av batterier

6. Övriga insatser

6.1 Stöd till närstående

Socialnämnden ska erbjuda stöd för att underlätta för de personer som vårdar en närstående som är långvarigt sjuk eller äldre eller som stödjer en närstående med funktionsnedsättning.

Kommunen har skyldighet att erbjuda stöd för att underlätta för den som vårdar eller stödjer en närstående som är äldre, långvarigt sjuk eller funktionshindrad. Stödet ska, så långt som möjligt, vara individanpassat och utformas i samråd med berörda parter. För den som vårdar närstående i hemmet kan biståndshandläggaren vara en viktigt kontakt- och stödfunktion. Utöver information om de biståndsbedömda insatser som finns att tillgå ska biståndshandläggaren informera om vilket utbud som finns av andra stödformer.

6.2 Avlösning i hemmet

Den enskilde är i behov av kontinuerlig tillsyn och/eller omvårdnad som utförs av anhörig. Anhörig är i behov av avlösning för att kunna utträta ärenden eller delta i aktiviteter utanför bostaden.

Insatsen ska bidra till den enskildes möjlighet att bo kvar i ordinarie bostad. Anhörigs behov avgör omfattningen och en skälighetsbedömning görs av biståndshandläggaren. Avlösning i hemmet ges upptill 10 timmar/mån avgiftsfritt. Omfattningen skall framgå av beslutet. Insatsen kan innebära en aktivitet tillsammans med den enskilde, dock utförs inga serviceinsatser. Personal från t.ex. hemtjänsten ger den omsorg/tillsyn som behövs för att anhöriga eller närstående ska kunna bli avlösta i sitt uppdrag som stödjare.

Avlösartimmar kan inte sparas.

6.3 Dagverksamhet för personer med demensdiagnos

Dagverksamhet för personer med utredd minnesproblematik, personen har en mild till medelsvår demenssjukdom enligt MMSE-test.

Bistånd i form av dagverksamhet för personer med utredd/ uppenbart/ långt gången minnesproblematik kan beviljas för att erbjuda en individuellt anpassad stimulering, aktivering och träning i syfte att bibehålla fysiska och psykiska funktioner så länge som möjligt och att underlätta ett kvarboende i det egna hemmet. I första hand behövs demensdiagnos för att beviljas dagverksamhet men finns förbehåll för personer med demensliknande symtom. Ett läkarintyg kan begäras in.

Biståndet skall bevilja insatsen och utföraren besluta om antal dagar/vecka. Beslutet skall vara tidsbestämt. Insatsen beviljas inte till enskilda som bor på särskilt boende och växelboende.

6.4 Ledsagning

Den enskilde behöver stöd eller hjälp att dels klara förflyttning utomhus, dels ledsagning i samband med besök hos vårdgivare. Behovet kan inte tillgodoses på annat sätt tex genom det stöd vårdgivaren kan ge eller det stöd som chauffören ger i samband med transport i form av sjukresa/färdtjänst.

7. Korttidsvistelse/växelvård

Korttidsvistelse utgör en viktig stödinsats för enskilda i ordinärt boende och kan vara ett komplement, antingen vid enstaka tillfällen eller i form av växelvård. För den enskilde och för många av dem som vårdar en närstående kan möjligheten till korttidsvistelse vara en trygghet och en förutsättning för kvarboende. Korttidsvistelse kan också vara aktuellt under tiden en utredning av den enskildes framtida omvårdnadsbehov och omvårdnadsform pågår. På ett korttidsboende vistas den enskilde en kortare tid men har kvar sin ordinarie bostad.

7.1 Korttidsvistelse

Korttidsvistelse ska övervägas som komplement till andra insatser för att möjliggöra kvarboende. Den enskilde ska ha ett stort omvårdnadsbehov dygnet runt och därutöver något av nedanstående:

- Behov av utredning av den enskildes möjligheter att bo kvar hemma
- Grav kognitiv svikt
- Behov av avlastning för anhöriga.

När en närstående som står för hela eller delar av vården och omsorgen tillfälligt inte kan ge detta stöd kan behov av korttidsboende uppstå för den som får omsorgen. Det kan till exempel bli aktuellt för att den närstående ska kunna få rekreation, resa bort eller om hon eller han blir inlagd på sjukhus – en prövning av huruvida hemtjänstinsatser kan anses tillräckliga ska göras i första hand.

- Det föreligger behov av omvårdnad i livets slutskede som inte kan ske i ordinärt boende. Vård i livets slutskede sker vanligen i den enskildes hem. Om den enskilde trots omfattande hemtjänst- och hemsjukvårdsinsatser inte känner sig trygg med den vård och omsorg som ges i hemmet kan korttidsboende bli aktuellt i livets slutskede
- Det på grund av psykisk -eller fysisk funktionsnedsättning inte finns möjlighet att direkt efter sjukhusvistelse återgå till hemmet i ordinär boende och andra möjligheter saknas. Ibland är det inte praktiskt möjligt att åka hem direkt efter en sjukhusvistelse till följd av förändring i den enskildes fysiska förmåga. Hjälpmedel ska alltid vara ett första alternativ.

En korttidsvistelse längd och omfattningen framgår av beslutet och utgård

från brukarens behov. Beslutet på korttidsvistelse ska i normalfallet vara upp till tre veckor. I utredningen ska slutdatum och uppdrag/ målet med insatsen dokumenteras. Det ska tydligt framgå att omvårdnadsbehovet inte kan tillgodoses i hemmet innan korttidsvistelse beviljas. I de fall det finns beslut om särskilt boende och detta kan verkställas upphör korttidsvistelsen.

- Korttidsvistelse beviljas inte om behovet enbart handlar om rekreation och stimulans
- Korttidsvistelse beviljas normalt inte enbart på grund av bostadsproblematik, t.ex. stambyte, renovering eller bristande tillgänglighet
- Korttidsvistelse beviljas inte om behovet kan tillgodoses av rehabiliterande/utredande åtgärder i ordinärt boende
- Korttidsvistelse beviljas inte om behoven kan tillgodoses av hemtjänst och/eller andra insatser i ordinärt boende.

7.2 Växelvård

Enskilda i ordinärt boende med omvårdnadsbehov får omsorg och stöd av en närstående som har behov av längre, sammanhängande avlösning eller när den sökande har återkommande behov av planerad korttidsvård. Den närstående behöver en tids återhämtning.

Växelvård är en regelbundet återkommande insats där person boende i ordinärt boende vistas på ett av kommunen anordnat boende under en begränsad tid, maximalt 2 veckor under en månad. Insatsen ska öka den enskildes möjligheter att kunna bo kvar hemma. Behov av växelvård föreligger om den enskilde:

- Har ett omfattande behov av omsorg, omvårdnad och tillsyn där närstående behöver avlastas från vård-/omvårdnadsarbete
- Är i behov av regelbundet återkommande planerad växelvård för att avlasta hemsituationen i ordinärt boende t.ex. när han/hon upplever stark oro och isolering. Omfattningen av insatsen skall inte vara större än att den enskilde tillbringar minst halva sin tid i det egna hemmet.

Om behovet av växelvård överstiger gällande norm skall diskussion initieras kring andra möjliga lösningar t ex utökade hemtjänsttimmar eller särskilt boende.

Växelvård beviljas inte när:

- Den enskilde har fått bostad i ett särskilt boende
- Behoven kan tillgodoses genom hemtjänst

Behoven kan tillgodoses genom insatser i form av dagverksamhet för personer med demenssjukdom eller andra kompletterande insatser i ordinärt boende.

8. Boende form i Strängnäs

Socialnämnden skall verka för att äldre människor får goda bostäder och ge dem stöd och hjälp i hemmet och annan lättåtkomlig service. Kommunen skall inrätta särskilda boendeformer för service och omvårdnad för äldre människor som behöver särskilt stöd, enligt Socialtjänstlagen.

8.1 Särskilt boende

I de fall den enskildes behov av vård, omsorg och trygghet inte kan tillgodoses på annat sätt kan det bli aktuellt att flytta till ett särskilt boende. I samtliga boenden ingår i grundtryggheten tillgång till personal dygnet runt och trygghetslarm.

Den enskilde har rätt att i samband med ansökan ange önskemål om specifikt boende. Detta önskemål skall beaktas men i grunden kan dock inte den enskildes önskemål om ett specifikt boende vara avgörande utan det är behovet av särskilt boende. I de fall den enskilde tackat nej två gånger till anvisat boende kan beslutet omprövas.

Visar det sig inte möjligt att verkställa beslutet inom tre månader ska skälen till detta noga dokumenteras. Tackar den enskilde nej till erbjudande från kommunen skall även detta och orsakerna därtill dokumenteras.

Rätten till bistånd i form av särskilt boende grundar sig på den enskildes vård- och omsorgsbehov. Behovet av särskilt boende skall grundas på en helhetsbedömning där den enskildes situation och möjligheter skall vägas med fysiska, sociala, psykiska, medicinska och existentiella behov.

Om den enskilde av andra skäl, t.ex. avsaknad av hiss i fastigheten eller otillgänglig närmiljö, behöver annan bostad, ska i första hand möjlighet till bostadsanpassning eller byte till mer lämplig bostad prövas.

Den enskilde har ett omfattande och varaktigt behov av omvårdnad, trygghet och/eller stöd. Behovet kan inte tillgodoses på annat sätt. Den enskilde beviljas denna insats vid omfattande behov av personlig omvårdnad när det gäller t ex hygien, klädsel, förflyttning, måltider, kommunikation och tät tillsyn över dygnet. Behoven av omvårdnad och trygghet skall inte skäligen gå att tillgodose med hemtjänst eller annat bistånd. Exempel på situationer där hemtjänst inte räcker till är de behov som uppstår med korta eller oförutsägbara intervaller.

Medicinskt utlåtande om de enskildes behov kan tas med i helhetsbedömningen men det är det individuella behovet som styr, inte diagnos eller behovens orsak. För att personer med funktionsnedsättningen demens skall erhålla särskilt boende med demensinriktning krävs att läkare fastslagit demensdiagnos.

Allmänt måste vissa kriterier vara uppfyllda för att den enskilde skall beredas bostad i ett särskilt boende. Minst ett av följande bedömningskriterier skall vara uppfyllt för att den enskilde skall få en bostad i ett Strängnäs:

- Den enskildes omvårdnadsbehov är stort över hela dygnet och/eller kombinerat med oförmåga att påkalla hjälp
- Den enskilde uttrycker stark/ständig oro och/eller kan utgöra en fara för sig själv
- Hälsotillstånd som påverkar förmågan att fungera i ordinärt boende med punktinsatser av hemtjänst

Behovet av särskilt boende föreligger inte om personens behov:

- Kan tillgodoses med insatser från hemtjänst eller alternativa insatser
- Kan tillgodoses med hjälpmedel eller bostadsanpassning
- Kan tillgodoses genom rehabilitering eller habilitering

8.2 Parboende/medboende

I de fall en make, sambo eller registrerade partner är i behov av boende i en sådan särskild boendeform som avses i 5 kap. 5 § SoL ska med skälig levnadsnivå förstås att båda bereds plats i samma boende om de begär det. Med samma boende har Socialstyrelsen definierat boende i samma rum, samma lägenhet eller inom samma boende. I Strängnäs kommun används benämningen makar men i likhet med den parboendegaranti som regleras i socialtjänstförordningen avses här makar, sambos eller registrerade partners.

Syftet med rätten att få bo tillsammans i Strängnäs är att par ska kunna fortsätta bo tillsammans även om den ena parten behöver så omfattande stöd, vård och omsorg att han eller hon behöver bo i ett särskilt boende. Denna möjlighet ingår i en skälig levnadsnivå för äldre personer som varaktigt bor eller har bott tillsammans. Insatsen är frivillig och förutsätter att båda parter vill fortsätta bo tillsammans.

I de fall båda har behov av särskilt boende-parboende:

Makar-eller personer som lever under äktenskapsliknande förhållanden, där båda är i behov av och fått biståndsbeslut i form av särskilt boende samt där båda önskar bo tillsammans, erbjuds plats i lägenhet som är lämpliga för parboende eller i separata lägenheter inom samma boende. Regler för avgifter för vård- och omsorgboende gäller för båda makar.

I de fall enbart den ena partnern har behov av särskilt boende-medboende:

Till kommunens särskilt boenden kan två makar, eller personer som lever under äktenskapsliknande förhållanden, flytta även om endast en har ett vårdbehov.

Kontraktsskrivning sker enligt de rutiner som är fastlagda av ansvarig socialnämnd för hyreskontrakt skrivning inom särskilt boende i Strängnäs kommun.

I Socialtjänstlagens 4 kap. 1 c § framgår följande: För den som har beviljats eller beviljas bistånd i form av boende i en sådan särskild boendeform som avses i 5 kap. 5§ ska det ingå i en skälig levnadsnivå att kunna sammanbo med make eller sambo. Detta gäller under förutsättning att paret varaktigt har sammanbott eller, om den ena parten redan bor i ett sådant boende, att paret dessförinnan varaktigt har sammanbott. Första stycket gäller oavsett om maken eller sambon har behov av boende i särskild boendeform. Det är den person som ansöker om särskilt boende eller som tidigare beviljats bistånd i form av boende vid ett särskilt boende som ansöker om att få bo tillsammans med sin make eller sambo. Biståndshandläggaren utreder om paret tidigare stadigvarande bott tillsammans och om det är bådas önskan att få fortsätta att bo tillsammans. Om så är fallet ska det anses ingå i skälig levnadsnivå, för den som beviljats Strängnäs, att även fortsättningsvis kunna leva tillsammans med sin make, maka eller sambo. Om personen samtidigt som han eller hon ansöker om att få bo tillsammans med sin maka, make eller sambo formuleras först ett beslut om att särskilt boende beviljas och därefter ett beslut om bifall eller avslag gällande par-boende. Det innebär att det blir två separata beslut. Om personen i ett senare skede ansöker om parboende, ska han eller hon få ett separat beslut om det.

8.2.1 Hälso- och sjukvårdsinsatser

Den medboende omfattas inte av kommunens ansvar i Strängnäs kring hälso- och sjukvårdsinsatser. När den medboende behöver hälso- och sjukvårdsinsatser hanteras det på samma sätt som i ordinärt boende.

8.2.2 Vid ändrade förhållanden

Om den biståndsberättigade avlider, krävs en förnyad bedömning av den efterlevande makens situation. Om den efterlevande maken önskar bo kvar i särskilt boende, ska en individuell bedömning göras utifrån den efterlevandes behov av personlig omvårdnad, ålder, hälsotillstånd och tid på boendet. Den efterlevandes behov av personlig omvårdnad bör vara av en omfattande karaktär, som kan antas vara bestående.

9. Samverkan

En helhetsbedömning av den enskildes behov och förmåga ska alltid göras. Finns det behov av flera typer av bistånd ska samverkan ske inom enheten och med nämndens övriga verksamheter. Samverkan ska ske med den enskildes samtycke och delaktighet med målet att öka den enskildes livskvalitet. Samverkan internt och externt ska syfta till att skapa en helhetssyn på den enskildes behov samt hur dessa behov ska tillgodoses för att uppnå bästa värde och nytta.

10. Samordnad individuell plan (SIP)

Kommuner och Regioner är enligt lag skyldiga att upprätta en samordnad individuell plan (SIP) när den enskilde har behov av insatser från både socialtjänsten och hälso- och sjukvården. En SIP ska upprättas om kommunen eller regionen bedömer att en sådan behövs för att den enskilde ska få sina behov tillgodosedda och om den enskilde samtycker till att den upprättas.

Planen ska när det är möjligt upprättas tillsammans med den enskilde och närstående ska ges möjlighet att delta i arbetet med planen, om det är lämpligt och den enskilde inte motsätter sig det. (2 kap. 7 § SoL). En SIP syftar till att säkerställa samarbetet mellan de olika huvudmännen och att den enskildes behov tillgodoses genom att det förtydligas i ett dokument. Personal inom socialtjänsten och hälso- och sjukvården kan initiera en SIP medan exempelvis närstående, kan föreslå att en SIP ska upprättas.

11. Ej verkställda beslut

Alla gynnande beslut enligt 4 kap 1 § SoL som inte verkställts inom tre månader från dagen då beslutet fattades ska rapporteras till nämnden och därefter anmälas till Inspektionen för vård och omsorg (IVO). Även ärenden där verkställigheten avbryts och inte återupptas inom tre månader ska anmälas. Rapportering sker en gång per kvartal. Riktlinjen beskriver hur Strängnäs inom ramen för sitt uppdrag enligt kommunallagen och socialtjänstlagen (SoL) verkar för att enskilda kommuninvånare med hjälpbehov ska få möjligheter att leva och bo självständigt under trygga förhållande och uppnå en skälig levnadsnivå.

12. Uppföljning av riktlinje

Upprättaren bevakar och initierar vid behov en revidering. En gång per år kontrolleras innehållet av upprättare och granskare. Revideringsdatum ändras därefter oavsett om förändringar i texten skett.

13. Bilaga 1.

Schablontider för hemtjänstinsatser

Bakgrund

Den enskilde ska genom biståndet tillförsäkras en skälig levnadsnivå. Biståndshandläggaren gör en individuell bedömning av den enskildes förutsättningar och behov av insatser för att tillförsäkras en skälig levnadsnivå. Skälig levnadsnivå kan innebära olika saker för olika individer vid olika tidpunkter och förhållanden. Schablontiderna är vägledande och gäller aldrig utan undantag. En helhetsbedömning av den enskildes totala situation måste alltid göras i varje enskilt fall. Ytterst är det dock alltid den enskildes behov av stöd och hjälp som är avgörande vid planering och utförande av hemtjänstinsats.

Denna rutin gäller för

Äldreomsorgen, hemtjänst.

Så ska genomförandet ske

Schablontider för hemtjänstinsatser enligt socialtjänstlagen. Hemtjänstinsatserna ska samplaneras på ett kostnadseffektivt sätt för att minska på restiden och onödiga resor.

Behov	Schablontid	Beskrivning
Serviceinsatser		
Köp av varor och tjänster	30 min	Ingår köp av dagligvaror motsvarande en veckas förbrukning och varor från apotek. Köp av varor sker digitalt en gång per vecka.
Köp av sällanvaror	30 min	Inköp av kläder, textilier mm. Kan bevilja en gång per månad.
Städa bostad	60 min ensamboende/ 90 min make par	Städning av två rum och kök, en hall och en toalett, en gång var tredje vecka. Vid skilda sovrum städas båda. Städning av ett rum kan bytas ut mot städning i ett annat rum. Städning av biutor såsom tvättstuga, balkong/vind och trappor m.fl. beviljas ej. Föreligger särskilda skäl exempelvis allergi eller stark synnedsättning kan städning sker oftare, efter läkarutlåtande. Vid städning vädras mindre mattor (max 1x1 meter) och golv tvättas. Mattpiskning

		<p>utförs ej, endast dammsugning. Rum som används av anhörig städas ej, undantaget minderåriga barn.</p> <p>Den enskilde ska tillhandahålla städmaterial så att beviljade insatser kan utföras. Följande utrustning ska finnas: dammsugare, långskaftad golvmopp, tillhörande hink med urvridbar del att vrida ur mopp. diskborste, diskdukar, svampar och dammdukar. Toalettborste. Rengöringsmedel. I de fall städfirma behöver anlitas bekostas detta av den enskilde. Storstäda och flyttstäda ingår ej. Förflyttning av möbler ingår ej.</p>
Avlägsna avfall	5 min	Ta ut sopor. Gäller som enda insats ingår annars i andra insatser.
Disk	10 min	Diska dagligen eller vid behov.
Att tvätta och torka kläder	40 min	Utförs en gång per vecka, annan frekvens kan förekomma beroende på behov. I insatsen kan ingå: Tvätta, hänga, styrka och plocka ihop tvätt. Fungerande tvättmaskin och tvättmedel erfordras. Handtvätt och mangling utföres ej. Endast gångkläder/vardagskläder stryks. Del av insatsen, såsom hängning av tvätt, kan beviljas.
Breda måltider	20 min	Avser enklare matlagning av lunch/middag i hemmet eller värma mat.
Matdistribution	10 min	Avser värma matlåda och hjälp med att plocka fram tallrik och bestick m.m.
Social samvaro	30 min	Hjälp/stöd att motverka social isolering och ensamhet.
Utevistelse	25 min	Hjälp/stöd vid utevistelse och promenader.
Tillsyn/tefontjänst	5 min	Pratstund, följa upp om omsorgstagaren inte svarar. Besöker brukaren vid behov.
Ledsagning	60 min	Hjälp/stöd med följeslagare från punkt A till B. Till exempel tandläkarbesök, läkarbesök m.m.
Planera/genomföra dagliga rutiner	5 min	Hjälp/stöd vid att genomföra dagliga rutiner. Till exempel påminna om dagliga rutiner, såsom måltider, mediciner m.m.

Avlösarservice	12 timmar per månad	
Personlig omvårdnad		
Toalettbestyr/toalett besök	10 min	Hjälp/stöd med sina toalettbesök. Under denna insats ingår byte av inkontinenshjälpmedel, tömma/byte av stomipåse samt tömma toaletthink. Brukaren får hjälp/stöd med den förflyttning som brukaren är i behov av under genomförandet
Personlig hygien/kroppsvård	15 min	Hjälp/stöd med att tvätta och torka delar av kroppen, sköta övre och nedre hygien, borsta tänderna, hårvård, rakning, enklare nagelvård och mjukgörande krämer. Brukaren får hjälp/stöd med den förflyttning som brukaren är i behov av under genomförandet.
Dusch	30 min	Hjälp/stöd en gång i veckan med dusch och torka sig, hårvård, rakning, enklare nagelvård och mjukgörande krämer. Torka upp i badrummet. Brukaren får hjälp/stöd med den förflyttning som brukaren är i behov av under genomförandet.
På och avklädning	10 min	Hjälp/stöd med att ta fram kläder samt med att ta på/av kläder. Detta gäller även stödstrumpor, hörapparat och proteser. Brukaren får hjälp/stöd med den förflyttning som brukaren är i behov av under genomförandet.
Förflyttning	10 min	Innefattar alla förflyttningar inom hemmet. Avser hjälp i samband med annan insats. Förflyttning kan innefatta ändra grundläggande kroppsställning, stöd att förflytta sig själv, att gå uppför och nedför i trappor.
Stöd vid måltider	20 min	Hjälp/stöd under måltiden. Kan handla om praktiskt stöd och/eller emotionellt stöd. Till exempel hjälp/motivering att inta mat eller dryck.
Egenvård		Utför egenvård enligt egenvårdsintyg eller delegerad läkemedelshantering.

Uppföljning av dokument

Upprättaren bevakar och initierar vid behov en revidering. En gång per år kontrolleras innehållet av upprättare och granskare. Revideringsdatum ändras därefter oavsett om förändringar i texten skett.